Вип. II. Р. 1912. Ч. 50.

ХРОНЇКА
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА
У ЛЬВОВІ.

Справоздане за місяцї: сїчень—цвітень.

Засїданя Виділу.

I зас. дня 5 лютого.

1) Принято до відомости, що вийшли з друку: а) Записки, т. 105. б) Укр. р. Бібліотека, т. 8. в) Матеріяли до української бібліоґрафії, т. 3. 2) Принято до відомости, що міністерство просвіти підвисшило державну субвенцію на 1912 р. до висоти 22.000 кор. та що вже внесено письмо о її виплату; внесено також дві петиції до краєвого сойму о підвисшене субвенції на 1912 р. 3) Принято до відомости, що адмінїстраций трибунал зніс наказ заплати уряду для виміру належитостий у Львові переносної такси, наложеної на „Фундацію ім. П. Пелехіна" та що тим справа

остаточно полагоджена. 4) У відповідь на письмо адміністрації податків у справі увільненя „Акад. Дому", як добродійної інституції, від податків, визначено секретаря В. Гнатюка на повновласника, що може уділити пояснень для полагодженя просьби. 5) Принято до відомости, що на коляду для бідних дітий „Руської Захоронки", школи вправ при жіночій учит семінарії і школи М. Шашкевича виплачено по 10 кор. 6) Вибрано комісію з дд. М. Залїзняка, М. Мочульського, Г. Пежанського і О. Роздольського для розгляду справи примїщеня магазину й охорони книжок. 7) Др. С. Томашівський порушив справу купна камениці, в якій зголосив ся новий посередник. Відіслано справу до комісії.

II зас. дня 17 лютого.

1) Др. С. Томашівський подає до відома результати переговорів в справі купна камениці при ул. Чарнецького, 24. Виділ постановив просити Земельний Банк Гіпотечний о фінансову поміч. 2) Бухгальтер В. Угрин повідомив про теперішну стадію річного замкненя рахунків і білянсу. 3) Постановлено оголосити конкурс на адміністратора „Акад. Дому". 4) Ухвалено переглянути на ново цінник гонорарів за праці в виданях Товариства та вибрано в тій цїли комісію, зложену з: І. Джиджори, В. Гнатюка, О. Роздольського, С. Томашівського. 5) Поручено д. Вол. Дорошенкови тимчасове обчислюванє авторських гонорарів.

III зас. дня 21 лютого.

1) Позволено д. Ан. Крушельницькому видати окремо студію М. Драгоманова „Байка Богд. Хмельницького". 2) Принято до відома резиґнацію проф. М. Грушевського з представництва в Краєв. Союзї Шкільнім і в Комітеті для будови памятника Т. Шевченка в Київі. На його місце вибрано до першого дра Ів. Раковського, проф. ґімн у Львові до другого д. Павла Лаврова, управителя книгарнї ЛНВістника в Київі. 3) Признано студентови політехніки Фр. Андрусевичови 500 кор. за рисунки з писанок для музея. 4) Признано д. Вас. Кричевському, архітектови в Київі 200 к. за археольоґічну екскурзію. 5) Принято двох нових членів. 6) Постановлено відступити безплатно „Українській студентській Громадї" петербурґського Гірничого Інститута Збірник матем. природописної секції. 7) Принято до відомости, що переплетня Товариства поро-

била заходи перед Краєвою шкільною радою в справі підвисшеня дотеперішної такси за оправу шкільних книжок.

IV зас. дня 24 лютого.

1) Постановлено зголосити участь Товариства в конґресі для гіґієни в Петербурзї. 2) Постановлено подякувати д. Мик. Біляшевському в Київі за його заходи коло набутя предметів для музея. 3) Постановлено приймити пропозицію філії̈ „Просвіти“ в Стрию в справі висилки їй видань Товариства в обмін за даровані нею. 4) Признано дру Я. Гординському в Коломиї 30 кор. на археоґрафічну екскурзію. 5) Признано „Академічній кухні“ 50 кор. підмоги. 6) З приводу просьби комітету школи ім. Б. Грінченка у Львові о підмогу постановлено не давати окремих підмог ніяким шкільним інституціям, натомість визначити на сю ціль певну суму і передавати її щорічно Краєвому Союзови Шкільному. 7) На просьбу комітету для святкованя 40-літного ювилею письменської діяльности Ів. Франка поручено друкарні друкувати збірник у честь ювилята по коштах продукції 8) Признано права урядників В. Гнатюкови, В. Дорошенкови Ів. Джиджорі, М. Залїзняку й Ів. Кревецькому. 9) Поручено комісії для уложеня службової праґматики для урядників, щоби прийшла як найшвидше з відповідними внесенями в справі обезпеченя на житє урядників централї. 10) Признано функціонарям централї Товариства дорожняний додаток у висоті одномісячної платні, а инші їх бажаня передано під розвагу комісії для службової праґматики.

V зас. дня 27 лютого.

1) Принято до відома резиґнацію д. Ів. Джиджори з заступника секретаря і вибрано на його місце дра С. Томашівського. 2) Ухвалено здержати ся на разї з купном камениці, а в кождім разї не набувати її понад ціну 400.000 кор. 3) Постановлено на внесенє дра С. Томашівського утворити посаду адміністратора, в котрого руках централїзували би ся всї адміністрацийні аґенди Товариства. 4) Принято до відома, що друкарям підвисшено заробітну платню.

VI зас. дня 27 марта.

1) Принято до відомости подяку д. М. Василенка в Київі і дра

А. Єнзена в Штокгольмі за вибір їх дійсними членами. 2) Принято одного нового члена. 3) Постановлено розписати конкурс на підмоги з фонду А. Бончевського за 1911 р. з терміном вношеня подань до 15 цвітня. 4) Признано українській письменниці Наталії Романовичевій у Київі 200 кор. підмоги з фонду Д. Мордовця. 5) Принято до відомости, що вже виплачено першу половину краєвої субвенції за 1912 р. у квоті 8.500 кор. і субвенцію на „Акад. Дім“ у квоті 2.000 кор. 6) Постановлено висилати безплатно видання Товариства укр. прив. ґімн в Копичинцях 7) Принято до відомости, що вийшли з друку: а) Етноґр. Збірник, т. XXX. б) Записки, т. CVI. в) Хроніка, ч. 47. г) С. Руданський, Твори, т. VI (друге видане). 8) Признано урядникови музея М. Залізнякови тримісячну відпустку від 1 цвітня. 9) Принято до відомости, що до маґістрату внесено подане на дозвіл реконструкції друкарні. 10) Принято до відомости, що уряд скарбових належитостий вимірив Товариству і „Фундації Пелехіна“ еквівалент на 1911—1920 роки, від яких постановлено внести рекурс.

VII зас. дня 10 цвітня.

1) Покликано дра І. Раковського на дальше до Виділу з рішаючим голосом. 2) Признано складачам друкарні дорожняний додаток. 3) Поручено референтови друкарні прийти з внесенем що до усталеня чинностий другої бухгальтерийної сили для Товариства. 4) Поручено праґматичній комісії виробити загальний реґулямін внутрішного діловодства Товариства найдалї до кінця року. 5) Др. Вол. Охримович предложив іменем праґматичної комісії загальний проєкт реґуляції платні урядників Товариства при централї і їх заосмотреня. Проєкт принято і постановлено в цілости вписати в книгу протоколів.

VIII зас. дня 23 цвітня.

1) В справі купна камениці ухвалено зажадати від продавців низшої оферти, а крім того поручено комісії купна застановити ся над пляном сфінансованя інтересу. 2) Принято до відомости, що д. Т. Ставничий, учитель прив. укр. ґімназії в Яворові, звернув 150 кор., побраних давнїйше з фонду А. Бончевського. 3) Признано зворотні запомоги з фонду А. Бончевського: а) Антонови Крижановському, студ. IV. р. філь. у Кракові — 225 кор. б) Вікторови Левицькому, студ. II р. філь. в Чернівцях — 225 кор.

в) Михайлови Ґері, студ. I р. філь. у Львові — 150 кор. 4) Постановлено висилати безплатно в сім році „Записки“ тов. „Запороже“ в Чернівцях. 5) Принято до відома резиґнацію дра Ю. Гірняка в заряду „Акад. Домом“ і постановлено оголосити анонс в часописи на нового адміністратора.

IX зас. дня 25 цвітня.

1) Вибрано до комісії купна камениці д. Гр. Пежанського і дра Ів. Раковського, а до правної помочи їм дра Ф. Евина й д. М. Мочульського. 2) На внесенє дра Ів. Раковського ухвалено приступити до купна камениці при ул. Чарнецького, ч. 24. 3) Постановлено внести до міністерства просвіти петицію о підмогу на закупно камениці.

Засїданя секцій.

ЗАСЇДАНЯ ІСТОРИЧНО-ФІЛЬОСОФІЧНОЇ СЕКЦІЇ.

I зас. дня 17 лютого.

1) Проф. М. Грушевський предложив статю „Оден з Ніжинцїв“ (Івана Затиркевич). 2) Д. Ів. Кревецький зреферував свою статю п. н. „Баталїон руських гірських стрільцїв 1849—50 р.“ Обі статї ухвалено друкувати в „Записках“.

Зміст статї д. М. Грушевського:

Імя Івана Затиркевича було досї звісне тільки завдяки його байцї „Калюжа“, надрукованій в „Основі“ 1861 р. і часто деклямованої на Українї на ріжних лїтературних вечерках. Син покійного Ів. Затиркевича надіслав до редакції „Лїтературно-Наукового Вістника“ кілька недрукованих віршів свого батька, а потім на запросини М. Грушевського надіслав також иншу лїтературну спадщину покійного і деякі біоґрафічні відомости про нього. М. Грушевський вважав потрібним опублїкувати всї українські писаня покійного, як одного з вихованцїв старої ніжинської школи (40—50 рр.) і подає їх та важнїйші біоґрафічні дані про автора.

Зміст статї д. І. Кревецького:

Автор подає моноґрафійку т. зв. Баталїону руських гірських стрільцїв (Ruthenisches Bergschützen-Bataillon), який Головна

Руська Рада при підмозї військових властий зорґанїзувала була в р. 1849 для оборони галицько-угорського погранича перед нападами мадярських повстанців. Баталїон складав ся зі 6-тьох компаній по 235 людий, рекрутованих добровільно в округах східної Галичини; пізнїйше прибула ще 7 комп. По своїй орґанїзації баталїон сей не ріжнив ся нічим від т. зв. правильної армії, тільки характер його був наскрізь національний руський. До статї додано дві фотоґрафічні знимки: лента до хоругви баталїону (дар архикн. Софії) і р. стрільці в ґрупі.

II зас. дня 21 лютого.

1) Д. Ів. Кревецький предложив статю д. Е. Тишинської п. н. „Поґодін і Зубрицький". Ухвалено друкувати в „Записках". 2) Д. Мик. Залізняк зреферував статю п. н. „Фільософія історії Г. Рікерта". Ухвалено друкувати у „Студіях".

Зміст статї д. Е. Тишинської:

Розглянувши погляди М. П. Поґодіна на етноґрафічні ріжницї між Великоросами й Українцями, його симпатії до українських письменників й українського письменства взагалї, дальше його посилки закордонних українських видань Галичанам — з одного боку, а причини, які зложили ся на занепад народнього напряму в Галичинї до 1848 р. й на вироблене серед Галичан т. зв. москвофільства й макаронїзму — з другого, авторка приходить до переконаня, що згадане власне москвофільство й макаронїзм Галичан не були викликані анї виключно, анї навіть переважно впливом Поґодіна. За те своїми зносинами з ними, а головно з Зубрицьким, причинив ся він до розбудженя на Галицькій Руси живого руху на полї історичних дослїдів, даючи товчок до збираня памятників, історичних матеріялів, даючи вказівки до історичних дослїдів і т. д.

III зас. дня 24 лютого.

1) Др. Ів. Франко відчитав свою статю п. н. „Жартъ непотребный, історична вірша з р. 1702 на історичнім тлї". 2) Проф. М. Грушевський зреферував третю часть статї дра З. Кузелї п. н. „Причинки до студій над нашою еміґрацією. Обі статї ухвалено друкувати в „Записках".

Зміст статї дра Ів. Франка:

Історична вірша про події 1702 р., п. н. „Жартъ непотребный“, доси не була предметом спеціяльного досліду, хоча самі події знайшли дуже визначного дослідника в особі В. Б. Антоновича. Тому одначе, що київський учений у своїм досліді не міг покористувати ся сею віршею, яка подає дещо нового до історії козацько-гайдамацьких розрухів 1702 р. під проводом Самуся та Абазина, автор отсеї розвідки зробив пробу аналїтичного досліду фактів у всїх можливих подробицях, контролюючи представлене Антоновича з тими жерелами, якими він користував ся. Хоча сам історичний інтерес подій 1702 р. не дуже великий, а здобутки, осягнені аналїтичною методою в значній части бувають неґативні, т. є показують, що направду се й те діяло ся не так, як показано в представленю нашого славного історика, то про те розвідка крім самої методичної вартости подає також для історика дещо таке, що може причинити ся до правдивійшого представленя і глубшого зрозуміня історичних подій.

Зміст статї дра З. Кузелї:

В третій частині свого реферату: „Причинки до студій над нашою еміґрацією“ обговорює автор цифрові дані і зіставленя в працях К. Енґлїша: Zu unserer Auswanderungsfrage (Statist. Monatschrift XXXVIII, 1911), Die überseeische österreichische Wanderung in den Jahren 1908 und 1909 (Ibid. XXXVII, 1910) і Die Lehren der amerikanischen Einwanderungsstatistik (Ibid. XXXVIII, 1911), о скільки вони характеризують українську заморську еміґрацію і представляє її теперішне положене, використовуючи крім згаданих праць ще й праці: Шульце: Die Analphabeten in den Vereinigten Staaten (Zeitschrift f. d. ges. Staatswiss. LXIII, 1907), Фелїнґера: Die Österreicher in den Vereinigten Staaten (Statist. Monatschrift, 1907), Льойдольда: Die Ein- und Auswanderung durch den Hafen von New-York im 1 Sem. 1908 (Ibid. 1908), Шомеруса: Die Einwanderung in die Vereinigten Staaten und ihre Folgen (Jahrbücher f. Nationalökonomie, XXXI, 1906) і Біна: Geographische Beziehungen zwischen Österreich - Ungarn und Nordamerika (Jahresb. des Gymn. im VI Bez von Wien 1906/7). Крім тих праць, що дотикали головно Сполучених Держав, обговорено далї

звістки про українську кольонїзацію в Канадї на підставі розвідок Шульце (Die Bevölkerungsbewegung im westlichen Kanada. Zeitschr. f. Sozialwissenschaft, 1910) і Філїпповича (Im Westen Kanadas. Österr. Rundschau, 1905) і еміґрацію до полудневої Америки (Енґліш — Die Einwanderung nach Südamerika. Statist. Monatschrift, 1910). В додатку подано обширну бібліоґрафію літератури про еміґрацію з років 1905—1911.

IV зас. дня 27 лютого.

1) Проф. М. Грушевський присвятив поминку помершому членови Товариства Я. Шульгину. Память небіжчика пошановано повстанем із місць і поминку ухвалено помістити з портретом в найблизшім томі „Записок". 2) Д. Іван Джиджора предложив статю п. н. „До історії ґенеральної канцелярії". Ухвалено друкувати в „Записках".

Зміст поминки д. М. Грушевського:

Подавши головнійші біоґрафічні дати про покійного історика, автор спиняєть ся над головною працею його житя — студіями над траґічним конфлїктом українського громадянства з полїтикою російського правительства: контрастом щирої віри Українцїв в прихильність московського царя і гірких розчаровань, принесених їм полїтикою московського правительства. З сих студій покійного історика вийшла вступна статя і огляд коліївщини; в цїлости сього пляну здійснити йому не вдало ся.

Зміст статї д. Ів. Джиджори:

Ґенеральна Військова Канцелярія в лївобічній гетьманщинї була з самих початків свого істнованя найважнїйшою і найлїпше зорґанїзованою інституцією, куди сходили ся всї нитки управи цїлою гетьманщиною. Як інституція не мала вона характеру колеґії, а була виключно залежна від волї гетьмана, заховуючи одначе при тім характер військової інституції. В такій формі доховала ся вона з малими перервами (в часї першої малоросийської колеґії 1722—1727) аж до смерти гетьмана Апостола (1734).

Безпосереднім її начальником був ґенеральний військовий писар, а решту персоналу становили: реєнт, старші канцеляристи (звичайно двох) і військові канцеляристи, — що в сумі давало коло

25 осіб канцелярийного персоналу. Дневниками адміністраційної діяльности Ґенеральної канцелярії були т. зв. „діаріуші“, які опісля перемінили на т. зв. „журнали“ або „приходні і отхожі протокольні книги“, себто книги, до яких записувано в поданем змісту всякі письма, що приходили і виходили з Ґенеральної канцелярії. Так „діаріуші“ як і „журнали“, на скільки вони заховали ся, становлять першорядного значіня матеріял для внутрішної історії гетьманщини.

V зас. дня 30 цвітня.

1) Проф. Мих. Грушевський предложив статю д. М. Василева п. н. „Причинок до історії українського руху в Росії“. Ухвалено друкувати в „Записках“. 2) Дискутовано над запрошенем до участи в плянованих виставах: загальної в Київі 1913 р. і етноґрафічно-господарської в Празї 1914 р.

Зміст статї д. М. Василева:

Автор бувши за своїх студентських часів членом гуртка українських соціялїстів-федералїстів, що істнував у Петербурзї від 1883 року, подає програму вироблену сим гуртком і звісну досї з критичних заміток Драгоманова, друкованих в його кореспонденції, а також деякі відомости про самий гурток. Статю свою предложив Товариству під псевдонїмом М. Лебединського, за кілька день одначе по предложеню його працї на секції прийшла звістка про смерть його, а в посмертних згадках про нього, які були в часописях, було згадане також про сю статю, предложену Товариству. Тому подаємо його статю під справжнїм іменем.

ЗАСЇДАНЯ ФІЛЬОЛЬОҐІЧНОЇ СЕКЦІЇ.

I зас. дня 25 цвітня.

1) Др. Ів. Франко предложив першу частину „Студій над церковно-славянськими текстами“, які ухвалено друкувати. 2) Той же подав до відомости, що приладив до друку збір писань Луки

Данкевича в хронольоґічнім порядку, при чім тексти зредаґував критично, і запропонував друкувати сю збірку в „Укр. р. бібліотеці“. 3) Др. К. Студинський подав до відомости, що „Акти духовної семінарії з рр. 1829—1843“ друкують ся та що на передмову до них піде історія семінарії з тих літ. 4) Принято до відомости, що д. І. Верхратський ладить працю „Про говор Батюків“ та свої спомини, які бажав би друкувати в виданях Товариства. Постановлено в тій справі ввійти в близше порозуміне з автором.

Зміст праці дра І. Франка:

Після загального вступу про обсяг та важність церковно-славянського письменства подано докладний розбір книжки проф. Соболевського „Матеріалы для исторіи церковно-славянскаго языка и письменности“, в якім особливу увагу присвячено таким памяткам церковно-славянського письма, як т. зв. „райградські листки“, а також пережиткам староруської традиції в назвах галицько-руських місцевостий. Принагідні уваги проф. Соболевського доповнено тут значною скількістю нового матеріялу.

ЗАСІДАНЯ МАТЕМАТИЧНО-ПРИРОДОПИСНО-ЛЇКАРСЬКОЇ СЕКЦІЇ.

I зас. дня 18 цвітня.

1) Др. Ст. Рудницький предложив працю п. н. „Знадоби до морфольоґії подільського сточища Днїстра. Ч. І.“ Ухвалено друкувати в „Збірнику“. 2) Упрошено дра І. Раковського і дра С. Рудницького до впорядкованя природописних предметів, що є в музею. 3) Переведено дискусію над діяльністю фізіоґрафічної комісії і дійдено до переконаня, що на тепер нема ще відповідного ґрунту для успішного її розвою; постановлено проте її розвязати, а її аґенди перебрати на секцію.

Зміст праці дра С. Рудницького:

Розвідка обіймає результати кількалітних морфольоґічних до-

слідів на галицькім Поділю. Перша її часть присвячена морфольоґічним і гильольоґічном описам поєдиноких частий подільського сточища Днїстра, а то: Розточа, Пониза, Опіля і підопільської полоси, властиво Поділя і Подністря. Окремі глави присвячені студіям над головним европейським вододілом сих околиць і самій долинї Днїстра. На матеріялї сеї першої описової частини розвідки опирають ся усї морфоґенетичні висліди другої частини.

Засїданя комісий.

ЗАСЇДАНЯ АРХЕОҐРАФІЧНОЇ КОМІСІЇ.

I зас. дня 21 лютого.

1) Принято до відомости, що XII т. „Жерел“ вийшов уже з друку. 2) Принято до відомости, що д. В. Модзалевський заняв ся вже копіованем дневника Я. Марковича. 3) На внесенє проф. М. Грушевського постановлено в цїлости видати „Генеральное слѣдствіе о маетностяхъ“. На разї постановлено приступити до виданя „Генерального слѣдствія о маетностяхъ стародубского полку“, яким займеть ся д. М. Василенко.

ЗАСЇДАНЯ БІБЛЇОҐРАФІЧНОЇ КОМІСІЇ.

I зас. дня 30 цвітня.

1) Комісія уконституувала ся так: голова: Ів. Е. Левицький; перший заступник д. Ів. Кревецький; другий заступник др. Вол. Левицький; секретар Волод. Дорошенко. 2) На внесенє д. Ів. Кревецького вибрано членами комісії: Івана Джиджору, Олексу Назарієва й дра Ів. Франка. 3) Принято до відомости, що вийшов III т. „Матеріялів“.

ЗАСІДАНЯ СТАТИСТИЧНОЇ КОМІСІЇ.

I зас. дня 9 лютого.

Д. Мик. Залізняк предложив статю п. н. „Фільософія історії Г. Рікерта“, яку призначено для III т. „Студий“.

ЗАСІДАНЯ ЕТНОҐРАФІЧНОЇ КОМІСІЇ.

I зас. дня 28 цвітня.

1) Принято до відома стан друку видань комісії за 1911 р., що опізнили ся без її вини: „Етноґр. Збірника“ вийшов уже т. XXX; з т. XXXI надруковано лише 13 аркушів, а дальші друкують ся; з „Матеріялів“ зложено чотири аркуші т. XIV; дальший друк здержаний задля браку дрібного нотного письма. 2) Секретар комісії, В. Гнатюк, повідомив членів, що дістав уже по довгій переписці пісенні матеріяли з паперів М. Драгоманова від його дочки Л. Шишманової в Софії та що всї вони будуть використані при видаваню корпуса пісень. 3) Др. І. Франко подав до відома, що переглянув збірку пісень, записаних З. Д. Ходаковським, та поділив їх на ґрупи. Їх також використаєть ся при видаваню корпуса. 4) Д. Філ. Колесса подав до відома, що дістав від д. Оп. Сластьона з Миргорода нові валки з мельодіями дум та що займаєть ся їх списуванєм на ноти.

Тимчасове справоздане
з археографічних занять у Ватиканськім архіві в Римі.

Два рази мав я можливість студіювати короткий час у Ватиканськім архиві Перший раз принагідно в р. 1910, коли я відбував наукову подорож по Італії в цілях археольоґічних, обернув я один місяць мого побуту у Римі (квітень—май) на відвідуване згаданого архива за ласкавим порученем з боку проф. дра Г. Поґачера, заст. директора „Instituto austriaco di studii storici". Опісля в р. 1911 іменувало мене міністерство просвіти — за інтервенцією Виділу Наукового Товариства ім. Шевченка — членом висше згаданого інститута на протяг трьох місяців в р. ст. 1911/2. Діставши право вибрати собі відповідний час для студій, призначив я на сю ціль час від середини жовтня 1911 до середини січня 1912. Зголосив ся я дня 16 жовтня в австрийськім інституті, по сім безпроволочно впровадив мене проф. Поґачер в архив і представив управам, архивній і бібліотечній; він також протягом всіх моїй студій був моїм щирим дорадником, помічником і протектором. На його руки складав я місячні справоздання й одно загальне для Інститута й міністерства. Окрім одного дня — коли нездужав я — відвідував я архив завсіди, коли тільки був він відкритий. На жаль час праці дуже обмежений, як мабуть у ніякім иншім архиві, всього 3 год. 20 м. у день, при тім кождого четверга робітня зовсім зачинена, не рахуючи святочних днів, що на Різдво і Великдень обіймають по цілих 10 днів. Виїздячи з Риму дістав я ще поручене від директора інститута рад. дв. проф. Пастора до управи

державного архива в Венеції, та кількадневний лише побут также не міг очевидно принести мені ніяких поважнійших архивних здобутків. Натомість результати оборазових занять у Ватиканськім архиві можу назвати поважними. З огляду що з рамени українських наукових інституцій окрім мене (та ще одного чоловіка в порученя митроп. ґр. Шептицького) ніхто не збирав доси матеріялів до історії України в римських архивах, не можу не висказати горячого бажаня, щоб українським дослідникам була дана можливість продовжувати розпочаті мною гляданя.

Для загальних інформацій про Ватиканський архив послужив мені, окрім Корженьовского „Analecta Romana", Шмурла „Россія и Италія" й ин. дуже добрий провідник Ґ. Брома (Guide aux Archives du Vatican par Gisbert Brom, directeur de Institut historique néerlandais à Rome, Rome 1910, 2 éd. 1911). Розглянувши ся загально зрозумів я, що для найблизших цілей української історіоґрафії потрібне передовсім використане відділу нунціятур (Nunziature e Legazioni), як такого, що містить у собі найбільше політичного матеріялу. З огляду, що папська нунціятура була одиноким постійним заграничним посольством у Польщи, донесеня нунціїв із Польщі дають досить систематичний огляд подій на Україні. Писані вони під свіжим вражінєм, що тижня, тому служать часто дуже добрим корективом для відомостей писаних або переписуваних пізнійше. Нунції пишучи свої реляції поступали звичайно двояко: або вплїтали факти в реляцію, або в нїй подавали тільки свої власні думки, а окремо вели реєстр усїх важних подій і долучували до реляції в роді avvisi; бувало, що й комбіновано оба способи; звичайно долучають нунції ще ріжні документи, листи, трактати публичного характеру, переважно у копіях та нераз в оріґіналах. Отже зміст донесень нунціїв буває нераз дуже широкий, виходить далеко поза круг інтересів звязаних безпосередно з урядом сих послів і в тім лежить вага їх реляції як жерел до історії України.

За весь 4 місячний час праці в архиві мав я можливість переглянути докладно нунціятури за рр. 1648 — 1660 і виписати, зглядно визначити з них все те, що дотикає української історії. Належать тут передовсім реляції нунціїв із Польщі (Polonia), котрих в тім часї було двох, Джьованні де Торрес до 1652 р. і Петро Відоні до 1660. Їх донесеня та інструкції для них містять ся в отсих томах: Nunziatura di Polonia vol. 22 (1585—1672),

53 (1645—1651), 56 (1648), 57 (1649), 58 (1650), 59 (1651), 60 (1652), 61 (1653), 62 (1654), 63 (1655), 64 (1656), 65 (1656), 66 (1657), 68 (1658), 69 (1658), 70 (1659), 70 (1660), 178 (1645—1651), 179 (1654), 180 (1655–1661), та additamenta III—V (1600–1699). Реляції нунціїв із Польщі подибують ся і в инших відділах нунціятур, особливо в німецькій, яку треба було також переглянути систематично. Отже я використав із Nunziatura di Germania vol. 145 (1647–1651), 146 (1648), 147 (1649), 148 (1650), 149 (1651), 150 (1652), 153 (1654), 155 (1655), 156 (1655), 158 (1656), 161 (1657), 164 (1658), 166 (1659), 168 (1660). Окрім того переглянув відділи: венецький, французький, бельґійський, неаполітанський, болонський, савойський із згаданих років.

Знайдені, придатні для української історії, матеріяли використав я трояким способом, роблячи: повні копії, ексцерпти і реґести — відповідно до ваги поодинокого акту чи документу. Копії і виписки робив я сам або поручав фаховому копістови і в сім другім випадку кошти покрило Товариство. Сума всіх тим способом використаних актів і документів около 1000. Як би видати їх у можливо скороченій формі, то матеріяли до самої Хмельниччини дали би повний том „Жерел до історії України“, на котрого вступі буде місце на докладнійшу характеристику й оцінку добутих у Ватиканськім архиві причинків до нашої історії

У Львові, 31 марта, 1912.

С. Томашівський.

Справоздане з бібліотеки
за час від 1 січня до 30 цвітня 1912 р.

I. ВІДДІЛ.

(Книжки, часописи, карти й ин.).

В часї від 1 січня до 30 цвітня 1912 р. вписано в катальоґ I-го відділу 829 нових чисел (22.474—23 303) у 992 томах і випусках; нових періодиків і томів дописано до давнїйших 1453. Разом вписано 2445 нових томів і випусків.

До відділу I-го закуплено: книгарською дорогою 315 творів у 320 томах і випусках за 355·51 кор. (330·48 к. + 21 мар.); антикварською й приватною дорогою 124 тв. у 145 тт. і вв. за 713·44 к. (147·03 к. + 191 руб. + 60·50 мар. + 6·80 фр.) На передплату часописий і журналів на р. 1912 видано 46·62 кор. Разом: 439 тв. у 465 тт. і вв. за 1068·95 кор. + передплата 5 часописий і журналів[1]) — 46·62 кор.

З обміну (виданями і дублєтами) з науковими інституціями, редакціями й приватними особами бібліотека одержала 1297 тт. і вв. з того з постійного обміну з наук. інституціями й редакціями 859.

---

[1]) 1) Передплачувано: Вістник законів державних (Відень); 2) Mitteilungen d. anthrop. Gesellschaft (Відень); 3) Книжная Лѣтопись (С.-Петербург); 4) Historisk Tidskrift (Стокгольм); 5) Przewodnik bibliograficzny (Краків).

З дарів прибуло: 1740 тт., бр. і в.

Разом з купна, обміну й дарів: 3502 тт., бр. і вв.

До І-го відділу бібліотеки дарували отсї особи, інституції й видавництва:

1) В. Адріанова (Київ) — 1; 2) Тов. „Академічна Громада" (Львів) — 151; 3) Ю. Балицький (Львів) — 5; 4) М. Баран (Львів) — 7; 5) Др. Б. Барвінський (Львів) — 1; 6) В. Барвінський (Харків) — 2; 7) Ю. Бачинський (Львів) — 1; 8) Вид. „Бібліотека Житя" (Львів) — 2; 9) О. Білоскурський (Глинськ) — 1; 10) М. Білоус (Коломия) — 8; 11) І. Бодруґ (Вінніпеґ) — 17 + збірка листк. друків; 12) С. А. Венгеров (СПетербург) — 1; 13) Г. Верценьскі (Львів) — 1; 14) Я. Весоловський (Львів) — 1; 15) В. Винниченко (Львів) — 1; 16) Тов. вз. кр. „Віра" (Перемишль) — 1; 17) Ред. „Вістника перем. епархії" (Перемишль) — 1; 18) Ів. Вozняк (Львів) — 13; 19) М. Возняк (Львів) — 1; 20) М. Гаванський (Отинія) — 1; 21) Г. Ганусяк (Львів) — 18 + збірка часописий; 22) В. Гнатюк (Львів) — 2; 23) М. Грінченко (Київ) — 2; 24) Е. Грицак (Львів) — збірка листк. др.; 25) М. Грушевська (Львів) — 1; 26) М. Грушевський (Львів) — 3; 27) В. Гувар (Станиславів) — 83 + збірка листк. др.; 28) С. Ґорук (Львів) — 6 + збірка листк. др.; 29) В. Данилів (С-Петербург) — 30; 30) Р. Дашинич-Кульчицький (Львів) — 18; 31) В. Демянчук (Львів) — 45 + збірка листк. друків; 32) А. Дермаль (Львів) — 13; 33) Ред. „Діла" (Львів) — 12; 34) По пок. В. Доманицькім — 394; 35) Н. Дорошенківна (Київ) — 12; 36) В. Дорошенко (Львів) — 66; 37) П. Драганець (Київ) — 1; 38) Ред. „Економіста" (Львів) — 2; 39) Др. А. Єнсен (Стокгольм) — 2; 40) С. Єфремов (Київ) — 44; 41) І. Івашко (Львів) — 8 + збірка листк. др.; 42) Б. Загайкевич (Львів) — 1; 43) М. Залїзняк (Львів) — 150; 44) ред. А. Жук (Львів) — 7; 45) учен. А. Жук (Львів) — 1; 46) о. П. Карпінський (Бірки Вел.) — збірка листк. др.; 47) Книгарня Е. Череповського (Київ) — 1; 48) Д. Коломійцев (Симферополь) — 1; 49) Ф. Коломийченко (Москва) 3 + збірка листк. др.; 50) Ф. Королїв (Львів) — 3; 51) Кр. Банк (Львів) — 1; 52) Кр. Союз госп.-торг. спілок (Львів) — 6; 53) Кр. Шк. Союз (Львів) — 2; 54) К. Кракалія (Мерецея) — 1; 55) Крамниця „Час" (Київ) — 1; 56) Ів.

Кревецький (Львів) — 1; 57) о. Р. Криницький (Прудентополїс) — 2; 58) Др. Ів. Крипякевич (Львів) — 2; 59) J. Laider (Král. Vinohrady) — 1; 60) В. Левинський (Львів) — 2; 61) В. Левитський (Камінне) — 16 + збірка часоп.; 62) В. Левинський (Львів) — 1; 63) С. Левицький (Львів) — 1; 64) Я. Левицький (Олесько) — 17; 65) Б. Лепкий (Краків) — 1; 66) В. Липинський (Краків) — 2; 67) Д. Лисиченко (Катеринослав) — збірка листк. друків; 68) Др. М. Литвинович (Вижниця) — 75; 69) Ред. „ЛНВістника (Львів—Київ) — 14; 70) М. Літвицький (Таужна) — 2; 71) М. Ловинський (Львів) — 1; 72) В. Лотоцький (Львів) — 1; 73) І. Максимчук (Стрий) — збірка часоп.; 74) Тов. „Медична Громада“ (Львів) — 1; 75) Могильницький (Богородчани) — 1; 76) Музей антропологии и этнографіи им. Имп. Петра Вел. (С.-Петербург) — 1; 77) N. N. — 6; 78) N. N. (Alpes) — 1; 79) N. N. (Америка) — 5; 80) N. N. (Львів) — 16; 81) N. N. (Париж) — 1 + збірка; 82) Тов. „Народний Базар“ (Перемишль) — 1; 83) Ред. „Нашого Голосу (Львів) — 2; 84) Ред. „Нашої Ніви“ (Вильно) — 2; 85) Ред. „Нашої Школи“ (Львів) — 13; 86) Ред. „Недѣлї“ (Будапешт) — 1; 87) О. Охримович (Ляхівцї) — збірка листк. др.; 88) К. Паньківський (Львів) — 38; 89) Я. Пастернак (Львів) — 5 + збірка листк. др.; 90) Н. И. Петров (Київ) — 1; 91) В. Подляха (Чернівцї) — 2; 92) П. Понятенко (Київ) — 1; 93) Ред. „Рілї“ (Київ) — 2; 94) Ред. „Робочого Народу“ (Вінніпеґ) — 4; 95) Тов „Руська Бесїда“ (Чернівцї) — 4; 96) Руська Книгарня (Вінніпеґ) — 1; 97) Др. І. Свенцїцький (Львів) — 46; 98) „Světova Knihovna“ (Прага) — 2; 99) Ред. „Свѣта“ (Ню Йорк) — 1; 100) „Сїльський Господар“ (Львів) — 16; 101) Д. Сїромаха (С.-Петербург) — 2; 102) Р. Скибинський (Дрогобич) — збірка часоп.; 103) По пок. П. Скобельськім (Львів) — 44; 104) Др. В. Старосольський (Львів) — 1; 105) В. Степаненко (Київ) — 1; 106) Я. Стефанович (Львів) — 4; 107) М. Струтинський (Львів) — 2; 108) С. Твердохліб (Львів) — 1; 109) М. Тершаковець (Львів) — 1; 110) Др. З. Ткачук (Львів) — 2; 111) Тов. св. Павла (Львів) — 28; 112) Вид. „Торбан“ (Львів) — 5) 113) Укр. р. Вид. Спілка (Львів) — 6; 114) Тов. „Українська Хата“ (Одесса) — 1; 115) Ю. Фельдешій (Унґвар) — 14; 116) Філїя Р. П. Т. (Перемишль) — 1; 117) Др. Ів. Франко (Львів) — 1; 119) Хар.

Общ. Библіотека (Харків) — 1; 120) Г. Хоткевич (Львів) — 12; 121) В. Целевич (Львів) — 2; 122) Ів. Чепіга (Львів) — 1 + збірка листк. др.; 123) Читальня „Просвіти“ (Яворів) — 61; 124) Ів. Чупрей (Яблонів) — 70 + збірка листк. др.; 125) Др. М. Шухевич (Львів) — 1; 126) Юзва (Заліщики) — 3; 127) Л. Юркевич (Львів) — 1; 128) Я. Ярема (Тернопіль) — 1.

До дублетів відкинено 1278 тт., бр. і вв.

До переплету віддано 87 тв. у 106 тт.

Відділ стародруків числив з днем 30/IV, 1912 р.: I церковно-словянських й українських стародруків 171 чч. у 172 тт. і II стародруків на инших мовах 412 чч. у 526 тт. Разом усїх 583 чч. у 698 тт.

II ВІДДЇЛ.

(Рукописи, автоґрафи, дипльомати).

В часї, обнятім сим справозданем, скатальоґовано у відділї рукописів дальших 40 чч., так що з днем 30/IV 1912 р. відділ сей числив 455 чч.

Дарували отсї дд.:

1) По пок. В. Доманицькім — папери; 2) В. Левицький (Камінне) — 3 рук. (нов.); 3) Др. К. Лучаківський (Львів) — Могильницького, Слово о повинностехъ подданыхъ... 1839 р. (автоґр.); 4) Б. Пиць (Стрий) — а) Книга членів цеху різницького в Стрию з рр. 1736—1784; б) нов. рук.; 5) Др. Ів. Франко (Львів) — збірка паперів по Г. Остерманї 1847—1860 рр.; 6) Ів. Чепіга (Львів) — 1 автоґр. А. Ангеловича.

Всім Вп. Жертводавцям Управа Біблїотеки складає щиру подяку.

Фреквенція.

В часї від 1/I—30/IV 1912 р. визичено з бібліотеки:

	томів	на реверсів
до „Наукової робітиї“	810	363
до дому	951	762
разом	**1761**	**1125**

Управа Бібліотеки.

Товариства й інституції,

що приступили до обміну виданями.

Львів. Archiwum kr. stoł. miasta Lwowa.

Львів. Сільський Господар.

Минскъ. Минскій Церковный историко-археологическій Комитетъ.

Москва. Общество Любителей россійской словесности.

Перемишль. Towarzystwo Przyjaciół Nauk.

С.-Петербургъ. Геологическій Комитетъ.

С.-Петербургъ. Редакція Императорскихъ Театровъ.

Praha. Редакція журнала: Acta Academiae Velehradensis.

Upsala. Red. des Archives Orientales.

Чернівції. Statistisches Landesamt des Herzogthums Bukowina.

Нові виданя Товариства.

Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Наукова часопись, присвячена передовсім українській історії, фільольоґії й етноґрафії, виходить у Львові що два місяці під редакцією М. Грушевського. Рік XXI. Р. 1912, кн. I, Т. CVII. Львів, 1912. Ст. 220 + 20, 8⁰. Ціна 3 кор. Зміст: 1. Зміст тому ст. 3—4. 2. Памяти Якова Шульгина, подав Михайло Грушевський (з портретом), ст. 5—9. 3. „Жарт непотребний", історична вірша з р. 1702 на історичнім тлї, написав Іван Франко, ст. 10—38. 4. До історії Ґенеральної Військової Канцелярії, написав Іван Джиджора, ст. 39—51. 5. Батаїіон руських гірських стрільців, 1848—1850 р., написав Іван Кревецький, ст. 52—72. 6. З-за редакційних куліс віденського Вістника та Зорі Галицької, подав Михайло Возняк, ст. 73—109. 7. Miscellanea: а) Причинок до історії галицько-руського письменства XVIII в., под. І. Франко; б) Шкільні занятя Петра Білянського, под. І. Свєнціцький; в) Канонїчний огляд парохії Ріпник в Коросиянськім деканатї в Галичинї в 1780 р., подав М. Зубрицький, ст. 110—128. 8. Наукова Хроніка: Причинки до студій над нашою еміґрацією, III, под. З. Кузеля, ст. 129—163. 9. Бібліоґрафія: преісторія антропольоґія, археольоґія, історія штуки, історія політична і культурна, лїтература, етноґрафія (реєстр ширших обговорень), ст. 164—196. 10. Показчик до тт. CI—CVI Записок Наукового Товариства ім. Шевченка (річник XX), ст. 197—220. 11. Зміст тт. CI—CVI Записок (по німецьки), ст. 221—237. 12. Оголошеня, ст. 238—240.

Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Наукова

часопись, присвячена передовсім українській історії, фільольоґії й етноґрафії, виходить у Львові що два місяці під редакцією М. Грушевського. Рік XXI, Р. 1912, кн. II, Т. CVIII. Львів, 1912. Ст. 240, 8⁰. Ціна 3 кор. Зміст: 1. Зміст тому ст. 3—4. 1. Студії над орґанізацією львівської Ставропиґії від кінця XVI до половини XVII ст., написав Федір Срібний. III. Роля Греків в брацтві, ст. 5—38. 2. „Жарт непотребний", історична вірша з р. 1702 на історичнім тлі, написав Іван Франко (докінчене), ст. 39—56. 4. З культурного житя України XVII—XVIII в., подав Михайло Возняк, ст. 57—102. 5. З історії устрою Гетьманщини, критичні замітки Миколи Василенка, ст. 103—116. 6. Про наклад „Русалки Дністрової", написав Михайло Тершаковець, ст. 117—139. 7. Miscellanea: а) Памяти Евгена Ґолубіньского, под. М. Грушевський; б) Поминальне богослужене за упокой Тараса Шевченка 1862 року у Львові, под. І. Верхратський; в) Причинок до історії українського руху в Росії, под. М. Василєв, ст. 140—157. 8. Наукова хроніка: Нові праці по історії Галичини 2-ої пол. XVIII в. (1772—1790), под. Ів. Кревецький, ст. 158—180. 9. Бібліоґрафія (оцінки, реферати, замітки): історія суспільна і культурна, література, бібліоґрафія, бібліотеки, житє суспільне і культурне (реєстр ширших обговорень), ст. 181—237. 10. Оголошеня, ст. 238—240.

Українсько-руський Архив. Видає історично-фільософічна секція Наукового Товариства імени Шевченка. **Т. VII.** Опис рукописів Народного Дому з колекції Ант. Петрушевича. Частина третя. Зладив др. Іларіон Свєнціцький. У Львові, 1911. Ст. VI+194, 8⁰. Ціна 3 кор. Зміст: 1. Передмова, ст. V—VI. 2. Євангелія учительні і Проповіди, ст. 1—52. 3. Зборники, ст. 53—98. 4. Учебники, ст. 99—100. 5. Помяники, ст. 101—111. 6. Артикули братські, ст. 111—115. Метрики, ст. 115—118. 8. Святе письмо, ст. 118—122. 9. Толкові псалтирі і Часословці, ст. 122—128. 10. Євангелія, ст. 129—142. 11. Апостоли, ст. 143—144. 12. Осмогласники, Ірмологіони, ст. 144—148. 13. Тріоди, ст. 148—151. 14. Служебники, ст. 151—155. 15. Акафісти, Молитвослови, ст. 155—159. 16. Требники, ст. 159—162. 17. Устави служб, Місяцеслов, Пісенник, ст. 162—168. 18. Додаток, ст. 169—176. 19. Показчик річевий III т., ст. 177—181. 20. Катальоґ рукописів збірки А. Петрушевича, ст. 182—187. 21. Зміст тому, ст. 188—193.

Студії з поля суспільних наук і статистики. Видає ста-

тистична комісія Наукового Товариства ім. Шевченка. Том III під редакцією дра В. Охримовича. У Львові, 1912. Ст. 282, 8⁰. Ціна 3 кор. Зміст: 1. Микола Залїзняк: Фільософія історії Г. Рікерта, ст. 1-50. 2. Михайло Лозинський: Автономія країв в австрійській конституції, ст. 1—62. 3. В. Матвіїв: Україна в житю російської промисловости, 1—31. 4. Др. Володимир Охримович: Українсько-руські приповідки правничі, систематично впорядковані та юридично пояснені, ст. 1-56. 5. Др. Степан Баран: Конфесійні й національні переміни в галицьких середнїх школах в р. 1806—1908, ст. 1—66. 6. Др. Іван Франко: Контракт оселеня Слободи біля Нагуєвич, дрогобицького повіту, 1779 р., ст. 1—4. 7. Михайло Зубрицький: Маєтковий стан селян у Мшанци старосамбірського повіту в 1910 р., ст. 1—6 і таблиці I—VI.

Етноґрафічний Збірник. Видає етноґрафічна комісія Наукового Товариства ім Шевченка. **Т. XXX.** Етноґрафічні матеріяли з Угорської Руси. Зібрав Володимир Гнатюк. Т. VI. У Львові, 1911. Ст. IV+356, 8⁰. Ціна 4 кор. Зміст: Передне слово, ст. III — IV. I. Байки, ст. 3—11. II. Леґенди, ст. 15-150. III. Історичні перекази, ст. 153—194. IV. Новелї, ст. 197—278. V. Анекдоти, ст. 281—318. Hauptmotive der Erzählungen, ст. 319—332. Словарець менше зрозумілих виразів, ст. 333—350. Зміст, ст. 351—355.

Хроніка Наукового Товариства імени Шевченка у Львові. Р. 1911. Вип. IV. Ч. 48. Справоздане за місяці: вересень—грудень. Львів, 1912. Ст. 38, 8⁰. Ціна 30 сот. Зміст: Засїданя Виділу. — Засїданя секцій (Вол. Дорошенко — Проба російської бібліоґрафії по українознавству. Др. І. Франко — Студії над українськими народнїми піснями. Той сам — Справа зміни руської азбуки в 1859 р. Др. Зенон Кузеля — Причинки до студій над нашою еміґрацією, II. Ф. Срібний — Орґанїзація львівської Ставропіґії від кінця XVI до половини XVII в. М. Зубрицький — Маєтковий стан селян у Мшанци, Старосамбірського пов. в 1910 р. Др. Ст. Балей — Понятє психольоґічної основи почувань. Той сам — Про ріжницю між почуванями осудними і представними. Др. Ст. Баран — Конфесийні і національні переміни в гал. серед. школах в рр. 1896—1908. Др. Я. Гординський — Уривок південно-руського Псалтира XIII—XIV в. Др. І. Франко — Щасливий чоловік. Др. Іл. Свєнціцкий — Бучацьке євангеліє. Др. З. Кузеля — Українські похоронні звичаї і обряди в етноґрафічній лїтературі. Ан-

дрій Франко — Григорій Ількевич як етноґраф. В. Кучер — Динаміка електрону. В. Каліцун — Конструкція плоскої V-го степеня в почвірною точкою). — Засїданя комісій. — Справоздання в екскурзій: антропольоґічна екскурзія Ів. Раковського, ґеоґрафічна екскурзія С. Рудницького і етноґрафічна екскурзія З. Кузелї — Яків Шульгин (некрольоґ). — Справоздане з бібліотеки. — Справоздане з музея. — Товариства й інституції, що приступили до обміну виданями. — Нові видання Товариства.

Твори Степана Руданського. Том VI. Омирова Ільйонянка. Часть перва. Збірки I—XII. Друге видане. З передмовою Івана Франка. У Львові, 1912. Ст. 20+300. 16⁰. Ціна 1·50 кор.

Твори Степана Руданського. Том VII. Омирова Ільйонянка. Часть друга. Збірки XIII—XXIV. Друге видане. У Львові, 1912. Ст. 316, 16⁰. Ціна 1·60 кор.